

Alumni-podcast: Onko sukupuolella väliä työelämässä? Haastattelussa Monetran Heli Inkala

Onko sukupuolella väliä työelämässä? Alumnipodcastissa toimittaja Maryan Abdulkarim haastattelee Oulun ammattikorkeakoulusta valmistuneita naisia. Tässä jaksossa haastatteluvuorossa on alaa vaihtanut, taloushallinnon alalla työskentelevä Monetran palvelupäällikkö Heli Inkala.

Podcast on tuotettu NAU -Naiset tasa-arvoisesti uralle -hankkeessa, jossa Oamk on mukana. NAU-hankkeen tavoitteena on edistää naisten tasa-arvoista työelämään siirtymistä ja uralla etenemistä. Hanketta rahoittaa Euroopan sosiaalirahasto ja rahoituksen on myöntänyt Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus.

[musiikkia]

MARYAN ABDULKARIM:

Tervetuloa alumnipodcastin pariin. Minä olen Maryan Abdulkarim ja toimitan tätä podcastia. Sukupuolelleen epätyypillisillä aloilla opiskelevat saattavat olla ainokaisia koulutusohjelmissaan. Naiset tasa-arvoisesti uralle eli NAU! -hanke pyrkii luomaan korkeakoulutukseen ja työelämään pysyvää kulttuuria, joka mahdollistaa rakenteellisesta epätasa-arvosta keskustelemisen ja siihen liittyvien ongelmien korjaamisen. Tässä sarjassa keskustellaan Oulun ammattikorkeakoulun alumnien kanssa heidän koulutus- ja työpoluistaan.

[musiikkia]

HELI INKALA:

Olen Heli Inkala ja asun Oulussa. Toimin Monetra Oulu Oy:ssä lähipalveluiden palvelupäällikkönä. Olen opiskellut Oulun ammattikorkeakoulussa ja valmistunut sieltä 2015.

MARYAN ABDULKARIM:

Mitä sinulle kuuluu tänään?

HELI INKALA:

Kiitos ihan hyvää. On ollut kiireinen päivä. Puoli kahdeksan aikaan istuin koneen äärelle, ja on ollut aika palaverintäyteinen päivä.

MARYAN ABDULKARIM:

Onko korona-aika muuttanut oleellisesti tapaa, miten teet työtä?

HELI INKALA:

Pääsääntöisesti korona-aikana olen ollut etänä töissä, ja itseasiassa etäaikana olen vielä vaihtanut työpaikkaakin. Se on ollut uusi kokemus ja uusi haaste.

MARYAN ABDULKARIM:

Miltä uuteen hommaan lähteminen on tuntunut koronaikana, kun ei välttämättä tapaa uusia kollegoita livenä hirveästi?

HELI INKALA:

Ehkä se on pikkaisen haastavampaa ainakin minun mielestäni. Ei tule niin paljon sosiaalisia kontakteja, ja ainakin korona-ajan alussa kaikissa työyhteisössä ei ollut vielä nykyisiä välineitä käytössä. Ei Teamsiä tai muita. Se luo oman haasteensa. Saattoi olla vain yksi, kuten Zoom-tunnus, josta yksi ihminen hallinnoi koko organisaation kokouksia ja muuta ennen kuin kaikki saatiin toimimaan. Ehkä se on sillä lailla haasteellinen. Jos on pelkän sähköpostin ja puhelimen varassa etäällä uutena ihmisenä, se tuo tietynlaisen haasteen.

MARYAN ABDULKARIM:

Ehkä tässä kohtaa olisi hyvä avata kuulijalle, mitä teet työkseksi?

HELI INKALA:

Tällä hetkellä olen palvelupäällikkönä Monetra Oulu Oy:ssä lähipalveluissa. Monetra Oy tuottaa taloushallinnon ja henkilöstöhallinnon palveluita lähinnä kuntaorganisaatioille ja kuntien osakeyhtiöille. Nyt tietysti olemme yhtenä hyvinvointialueen valmistelijana mukana hyvinvointialueen uudistuksessa. Lähipalvelut taas ovat sellaisia, joita tuotetaan Oulun kaupungille. Taloushallinnon, henkilöstöhallinnon ja yleishallinnon tekemistä, jotka palvelukeskuksessa on määritelty asiakkaan tekemiseksi, eli vahvasti yhteistyötä meidän taloushallinnon ja henkilöstöhallinnon palveluiden kanssa ja Oulun kaupungin asiakaspuolen sekä työntekijöiden kanssa, jotka ovat Oulun kaupungin eri toimipisteissä tekemässä töitä. Minun tiimeissäni on taloushallinnon ammattilaisia.

MARYAN ABDULKARIM:

Jos miettii lapsuuttasi ja nuoruuttasi, teetkö nyt sellaista työtä tai tehtävää, josta haaveilit pienenä?

HELI INKALA:

Ihan pienenä kun minä olin nuori ja lapsi, oli muistojen kirjoja, johon kirjoitettiin lapsuuden toive- ja haaveammatteja. Siellä minulla ei ollut ihan tällainen uratoive. Minulla oli aika realistinen uratoive. Halusin silloin olla ison kaupan kassa. Sen olen päässyt toteuttamaan urani aikana, ja toki jossain vaiheessa tuli taloushallinto. Minua kiinnostaa taloushallinto.

Ensin suoritin taloushallinnon merkonomitutkinnon ja sitten kävin ammattikorkeakoulun. Silloin kun lähdin ammattikorkeakouluun, uranvaihto oli tarkoituksena.

MARYAN ABDULKARIM:

Mutta jos olet miettinyt pienenä, että sinusta tulee ison kaupan kassa, siihen kuitenkin liittyy sekä talouspuoli että ihmisten kanssa tekemisissä oleminen. Voisi sanoa, että olet tavallaan varhain tiennyt, mitä elementtejä kaipaavat työelämältä, ja olet pikkuhiljaa mennyt niitä kohti. Mutta mainitsit uranvaihdon. Mitä se on käytännössä ollut?

HELI INKALA:

Käytännössä se on ollut sitä, että minun aikaisempi tekemiseni on ollut ihan selkeästi myynnin ja markkinoinnin puolella. Olen ollut myynti- ja kassatehtävissä ja sen jälkeen tuoteassistenttina, myynnin ja markkinoinnin assistenttina ja myymäläpäällikkönä. Sen jälkeen lähdin aikuisena kouluttautumaan vähän lisää.

MARYAN ABDULKARIM:

Mikä aiheutti tarpeen lisäkouluttautumiselle?

HELI INKALA:

Se, että olin tehnyt niin pitkään myynnin ja markkinoinnin parissa, ja olin aina vähän hakenutkin taloushallinnon tehtäviin, mutta minulla ei ollut taloushallinnon kokemusta ja tosiaan vain taloushallinnon merkonomitutkinto. Sillä hetkellä talouspuolen tehtäviä oli vähän vapaina ja oli paljon tarjontaa. Lisäkoulutusta itselle, jotta olisi mahdollisuus hakea siihen, mitä tavoittelee.

MARYAN ABDULKARIM:

Kuulostaa ihan järkevältä. Olet opiskellut Oulun ammattikoulussa?

HELI INKALA:

Kyllä.

MARYAN ABDULKARIM:

Miksi juuri Oulun ammattikorkeakoulussa?

HELI INKALA:

Oulun ammattikorkeakoulu valikoitui minulle ehkä siksi, että itse asun Oulussa. Ennen olin lähdössä muualle, ja toisekseen kun katsoin lähialueelta ammattikorkeakouluvertailuja, vertailuissa Oulun ammattikorkeakoulu oli kuitenkin korkeammalla kuin Lapin

ammattikorkeakoulu tai muu vastaava lähistöllä oleva. Etäopinnot eivät toki silloin olleet mahdollisia niin paljon kuin nyt.

MARYAN ABDULKARIM:

Silloin piti myös ottaa huomioon matka koululle ja pois. Opiskelitko samalla, kun teit töitä, vai oliko mahdollista jättäytyä kokonaan opiskelijaksi siinä kohtaa?

HELI INKALA:

Minä olin täyspäiväinen opiskelija, eli silloin olin työmarkkinatuella opiskelemaan. Sain päivärahaa opintojen ajalta ja päätin siinä vaiheessa, kun lähdin opiskelemaan, että pitää saada koulu myös siinä ajassa suoritettua niin kauan kuin sitä on mahdollista tehdä täyspäiväisesti.

MARYAN ABDULKARIM:

Kun pääsit Oulun ammattikorkeakouluun ja lähdit opiskelemaan tätä alaa, jolle halusit jatkossa työllistyä, miltä opiskelu siellä oli? Miltä se tuntui? Oliko se sitä, mitä odotit? Oliko siinä joitain yllätyksiä?

HELI INKALA:

Olihan se tietysti, kun lähtee opiskelemaan aikuisena ja on pitkä aika siitä, kun on viimeksi opiskellut. Apua osaanko enää opiskella? Jääkö minulla mitään mieleen? Joudunko tekemään kauheasti töitä, jotta pääsen opiskelun rytmiin, mutta se olikin itseasiassa loppupeleissä aika helppoa. Kun oli tottunut siihen, että töihin mennään tiettyä aikana ja töistä päästään tiettyä aikana, menet kouluun tiettyä aikana ja pääset tiettyä aikana pois. Toki minulla ensimmäinen vuosi oli vähän haasteellinen vuosi, koska suoritin samaan aikaan päivä- ja iltaopintoina ensimmäisen ja toisen vuoden opinnot. Olin kahdeksasta kahdeksaan koulussa ensimmäisen vuoden ajan.

MARYAN ABDULKARIM:

Se kuulostaa todella haastavalta tavalta suorittaa opiskelu, mutta sinulla oli kuitenkin tavoite mielessä? Halusit tehdä opinnot ajoissa. Se oli varmaan se, joka sinua motivoi. Turha siellä oli istua liian pitkään koulun penkillä.

HELI INKALA:

Kyllä. Tavoite oli saada ne käytyä kahdessa vuodessa.

MARYAN ABDULKARIM:

Onnistuit?

HELI INKALA:

Kyllä onnistuin siinä. Tutkintotodistus meni noin viikon verran yli kahdesta vuodesta, koska kesän aikana ei saanut tutkintotodistusta. Opintotoimistot olivat kiinni.

MARYAN ABDULKARIM:

Kun tässä puhutaan NAU! -hankkeesta ja siitä, että Suomessa työmarkkinat ja koulutuspolut ovat segregoituneet sukupuolten mukaan, oletko huomannut sitä omalla työurallasi, kun olet ollut työelämässä tai opiskelemaisissa? Näkyykö siellä tämä, että on tietyn näköistä porukkaa enemmän?

HELI INKALA:

Talouspuolella ehkä aiemmin on ollut paljon naisia, ja nyt mitä itse olen ainakin huomannut, että myös miehiä on ruvennut kiinnostamaan talouspuolen tekeminen. Nykyisessäkin työpaikassani meillä on paljon harjoittelijoina sekä naisia että miehiä. Aiemmin toimistotyö ja talouspuoli olivat hyvin naisvaltaisia aloja mielestäni.

MARYAN ABDULKARIM:

Eli olet oman urasi aikana havainnut ihan selkeästi sen, että tässä tapahtuu muutos. Tämä alkaa avautua myös miehille varteenotettavana vaihtoehtona?

HELI INKALA:

Kyllä. Alkaa olla niin, että ei ole enää pelkästään naisia tulossa taloushallinnon toimistotyyppisiin tehtäviin, vaan sinne on tulossa myös miespuolista väkeä. Onko ehkä käynyt niin, että naisia menee enemmän yliopistoon ja sitä kautta korkeampiin tehtäviin?

MARYAN ABDULKARIM:

Eli sinä ajattelet sitä, että kun nyt myös on jonkin verran puhuttu siitä, että naiset kouluttautuvat yhä pidemmälle Suomessa, ja on huomattu selkeitä eroja tyttöjen ja poikien koulumenestyksessä jo lukiossa tai ammattikoulussa. Tämä, että naiset hakeutuvat enemmän yliopistoon akateemisten tutkintojen äärelle, tuottaa sen, että nämä tehtävät, joita on perinteisesti pidetty ehkä naisvaltaisina, näkyvät vaihtoehtoina myös miehille.

HELI INKALA:

Kyllä. Ehkä sillä lailla ajattelen, että on varmaan tällaisista pienistä murroksista tapahtumassa.

MARYAN ABDULKARIM:

Oletko huomannut, kun olet opiskellut tätä alaa ja olet töissä omalla alallasi, että sukupuolesi on ollut missään vaiheessa mikään juttu? Onko se tuonut sinulle jotain etua tai haittaa?

HELI INKALA:

Ei. Minulla ei ole ollut omalla urallani sellaista, että nykyisessä työssäni olisi mitään merkitystä sillä, että onko mies vai nainen.

MARYAN ABDULKARIM:

Onko aiemmissa työsuhteissa ollut mitään kokemusta siitä, että sukupuolestasi joko palkitaan tai rangaistaan jollain tasolla?

HELI INKALA:

Ei oikeastaan sellaista, mutta kun on ollut sellaisessa myyntityössä, josta on ajateltu, että se on miesten tekemistä ja hommaa, siinä ehkä asiakkaalta on tullut sellaista, että eikö olisi ketään miesmyyjää tähän.

MARYAN ABDULKARIM:

Miten sinä olet ratkaissut ne tilanteet?

HELI INKALA:

Olen kysynyt, että katsotaan ensin, mitä tarvitset. Tarvitsemmeko tähän miesmyyjä? Siinä työssä oli sellainen tilanne, että myytiin metsästysaseiden kiikareita, metsästysaseille asekaappeja, maastokarttoja ja niihin liittyvä GPS-laitteita. Asiakkaalla oli ehkä sellainen kuva, että vain miehet voivat tietää niistä jotakin.

MARYAN ABDULKARIM:

Miten kauan ehdit olla siinä tehtävässä? Ehditkö nähdä mitään muutosta asiakkaissa? Sellaista, että he alkoivat huomata, että kyllähän sinä tiedät?

HELI INKALA:

Kyllä ja tietysti se vähän riippuu asiakkaasta. Meitähän on monenlaisia. Onhan edelleenkin tänä päivänäkin sellaista, että tietyt asiat ovat naisten asioita ja tietyt asiat miesten asioita tai osalla asiakkaista on ehkä sellainen asenne.

MARYAN ABDULKARIM:

Niin ja tämä on ehkä se, mistä meidän pitää päästä pois. Jos menen Stockmannin kosmetiikkaosastolle, voin kysyä maskuliinin näköiseltä mieheltä, mitä kasvovoidetta minun kannattaa ottaa tai autokaupassa voin kysyä naismyyjältä. Miten pääsemme siihen, että miten ratkaisemme tämän, että voisimme luottaa yhä enemmän toistemme osaamiseen ilman, että katsomme, mikä keho on?

HELI INKALA:

Sehän on varmaan se, että rohkeasti myös uskalletaan niin sanotusti rikkoa niitä vanhoja rajoja. Ei lokeroida sillä tavalla, että nämä ovat miesten tehtäviä ja nämä naisten tehtäviä, vaan että molemmilla on mahdollisuus tehdä niitä.

MARYAN ABDULKARIM:

Kyllä varmaan tässä maailman ajassa on esimerkkejä siitä, että kaikki pystyvät tekemään kaikkea. En usko, että enää on olemassa sellaisia aloja, joista ajattelisi, että tähän kykenee vain ja ainoastaan tietyn sukupuolen omaavat.

HELI INKALA:

Kyllä. Juuri näin. Mutta se varmasti vie vielä vähän aikaa.

MARYAN ABDULKARIM:

Niinhan se vie. Miltä sinusta itsestäsi tuntui, jos tuli asiakkaita, jotka kyseenalaistivat ammattitaitoa ja osaamistasi? Millaista tukea olisit kaivannut niissä tilanteissa tai olisitko kaivannut jotain tukea kollegoilta?

HELI INKALA:

En oikeastaan, koska ehkä olin kuitenkin itse sen verran suupaltti ja tiesin, mitä osaan ja mihin pystyn. Uskalsin vähän sanoa vähän vastaankin siinä. Tiesin sen, että pystyn hallitsemaan sen asian, mihin tarvittiin apua. Toisaalta jos en olisi pystynyt, totta kai olisin pyytänyt siihen apua kollegalta.

MARYAN ABDULKARIM:

Kuulostaa hyvältä. Aika moni ilmeisesti lopettaa jo opintojen aikana, jos he opiskelevat sellaista alaa, jossa on enemmän toista sukupuolta, koska koulun aikana jo huomaa, että tulee niin paljon niitä tilanteita ja hiertymiä, joissa jotenkin suljetaan ulkopuolelle. Miten neuvoisit sellaisia yksilöitä, jos kaikki eivät osaa olla yhtä hyviä puhumaan kuin esimerkiksi sinä?

HELI INKALA:

Tietysti silloin jos on esimerkiksi naisena miesvaltaisella alalla tai miehenä naisvaltaisella alalla, ehkä siinä täytyy rohkeasti uskaltaa ottaa ne asiat puheeksi yhteisössä, jos siellä on epäasiallista käytöstä tai muuta sen tyyppistä ja rohkeasti uskaltaa tuoda omat mielipiteensä esille niissä asioissa. Kun lähtee uraauurtajana tuollaiselle alalle, jossa on mies- tai naisvalta, varmasti se jollain lailla vaatii pientä kovanahkaisuutta, jotta pääsee alusta, ja sitä, että on luotto ja usko omaan tekemiseen. Luottaa omaan kykyihinsä ja omaan tekemiseensä. Tietää, että osaa sen. Nykyaikana saattaa olla miesvaltaisilla aloilla sitä, että

naisia työtöellään tai sitten toisinpäin, että miehiä pojitellaan varsinkin, jos sattuu niin, että yhteisössä muut työntekijät ovat itseä vanhempia. Helposti tulee sitä työttölyä ja pojittelua.

MARYAN ABDULKARIM:

Tuo on jotenkin todella kauniisti sanottu: pitää luottaa itseensä ja omaan tekemiseensä. Siitähän on myös kyse, kun ihminen opiskelee jotain alaa tai hakeutuu tietylle uralle. Siellä on itsensä toteuttaminen ja se, että haluaa tehdä jotain. Tietää, että tämä on se, mitä haluan tehdä. Ei anna maailman tulla väliin.

HELI INKALA:

Kyllä. Ja toki täytyy myös olla rohkea ja uskaltaa myöntää, että okei, tätä en vielä osaa, ja uskaltaa kysyä myös asioita tarvittaessa.

MARYAN ABDULKARIM:

Niin. Ja kynnys saattaa olla aika korkea, jos on altavastaajan asemassa, jos ajattelee, että naisena minun pitää tehdä kahta enemmän työtä, jotta olen uskottava. Tai miehenä, jos on naisvaltaisella alalla. Jos menee kysymään, voi olla huoli, että se syö uskottavuutta. Onko sinusta tähän?

HELI INKALA:

Niin tai sitä voi myös ajatella, että uskottavuutta syö myös se, että et uskalla kysyä ja toimit koko ajan virheellisesti, ohjeiden vastaisesti tai muuta.

MARYAN ABDULKARIM:

Niinpä. Sekin voi osua aika ikävästi omaan nilkkaan.

HELI INKALA:

Kyllä.

MARYAN ABDULKARIM:

Onko sinulla jotain neuvoa, jonka antaisit vielä lisäksi opiskelijoille tai ihmisille, jotka miettivät uran vaihtoa? Sinulla on se kokemus. Olet aikuisena jo tehnyt. Oletko ollut siihen tyytyväinen? Onko se ollut hyvä ratkaisu?

HELI INKALA:

Kyllä. Minun kannaltani se on ollut hyvä ratkaisu. Olen pitänyt siitä, mitä olen tehnyt ja siitä, mihin olen opintojen jälkeen päässyt, mutta tietysti kannattaa ehkä ottaa siihen ajatukseksi se, että kun pääsee työyhteisöön ensin sisälle, ei tavoittele vielä sitä kaikkein korkeinta jakkaraa, vaan voi nopeastikin kasvaa korkeammalle jakkaralle.

MARYAN ABDULKARIM:

Kyllä. Mutta täytyy sanoa, että sinä olet kyllä kova tyyppi, jos olet lähtenyt vaihtamaan alaa ja kahdessa vuodessa olet pistänyt pakettiin korkeakoulututkinnon ja saman tien mennyt kohti uutta uraa. Tuo on huikeaa.

HELI INKALA:

Kyllä. Minä kuitenkin aloitin aika riskillä. Päädyin siihen, että sanoin itseni irti vakituisesta ihan hyväpalkkaisesta yrityksestä ja lähdin opiskelemaan. Kahdessa vuodessa suoritin tutkinnon ja jätin opinnoista viimeisen ammattiharjoittelun viimeiseksi, koska se oli aikuisopiskelijana mahdollista jättää viimeiseksi. Valikoin myös harjoittelupaikan sillä perusteella, että mietin, että harjoittelupaikka olisi minulle myös sellainen paikka, johon voisin ehkä työllistyä, jos itse teen harjoittelun hyvin, toimin työyhteisössä ja olen rohkeasti mukana tekemisessä. Niin minulle kävikin. Sain työpaikan, ensin toki määräaikaisena kirjanpitäjänä ja sitten vakituisen kirjanpitäjän tehtävän, josta ensin tiimiesimieheksi ja siitä palveluesimieheksi. Vaihdoin työpaikkaa korona-aikana 2020, ja alun perin oli tarkoitus aloittaa palvelupäällikön tehtävässä, mutta työnantaja ehdotti minulle, että nyt olisi keikkapätkä tarjolla ennen tehtävää. Lähdetkö Limingan kuntaan talousjohtajasijaiseksi? Siellä olisi tällainen tilanne nyt. Nyt tarvittaisiin kiireisesti ja äkkiä sinne. Mietin sitä viikonlopun yli ja sanoin, että minäpä lähdän kokeilemaan. Talousjohtajan sijaisuus oli vuoden mittainen. Pääsin kyllä näkemään kuntakentän talousasioita aika laajalla kentällä.

MARYAN ABDULKARIM:

Ihan mahtavaa heittäytymistä!

HELI INKALA:

Se oli sellainen aika rohkea heittäytyminen ihan täysin tuntemattomaan.

MARYAN ABDULKARIM:

Mutta siinä kävi hyvin.

HELI INKALA:

Siinä kävi hyvin.

MARYAN ABDULKARIM:

Todella inspiroivaa. Pitää uskaltaa lähteä varmasta kohti epävarmaa. Tietää, että tämä ei ole se, mitä haluan tehdä lopun ikäni.

HELI INKALA:

Kyllä. Pitää uskaltaa rohkeasti ottaa askeleita eteenpäin, jos miettii, että haluaa tehdä jotain muuta.

MARYAN ABDULKARIM:

Milloin valmistuit Oulun ammattikorkeakoulusta?

HELI INKALA:

Valmistuin 2015.

MARYAN ABDULKARIM:

Eli nämä kaikki ovat tapahtuneet aika lyhyessä ajassa.

HELI INKALA:

Kyllä. Ne ovat tapahtuneet lyhyessä ajassa. Nelisen vuotta olin kirkon palvelukeskuksessa ja sitten siirryin Monetralle. Alkupätkän piti olla muutaman kuukauden, mutta se venyi vuoden mittaiseksi Limingan kunnassa. Sanon kiitos kunnalle luottamuksesta. Oli kyllä mahtava kokemus. Kiitos myös nykyiselle työnantajalle Monetralle, joka uskoi ja antoi sen mahdollisuuden.

MARYAN ABDULKARIM:

Todella. Upea tarina. Kiitos, että halusit jakaa sen. Olen todella iloinen, että saimme sinut mukaan tähän.

HELI INKALA:

Kiitos kutsusta.

[musiikkia]